

T O V Á B B K É P Z É S

NAGY JÁNOS:

ISMERTETÉS A TT SZEKCIÓ TANÁRAINAK TOVÁBBKÉPZÉSÉRŐL

A TT szekció előző tanéveinek munkaterveiben egyik központi helyet foglalta el a továbbképzés. Az 1969/70-es tanévvégi jelentésben olvashatjuk a következő megállapításokat:

"A szakmai továbbképzésünk jelenlegi formája megfelel mindaddig, amíg a jelenlegi szinten mozgunk. Ha további szakmai elmélyülést tűzünk ki célul, szükségszerű a változtatás a szakmai továbbképzésben." /Hidvégi Imre/

"A szakmai továbbképzéseket úgy kell megszervezni, hogy azok a nevüknek megfelelő célt szolgálják. Erre jó példa volt ebben a tanévben újra tartott továbbképzés a lineáris egyenletrendszer megoldásával kapcsolatban."

A tanárok ezen igénye, valamint az Intézet speciális helyzete diktálta, hogy a szakmai továbbképzésünk újabb és újabb formáit keressük és vezessük be.

Az 1970/71-es tanév I. szakaszában az egyes szakcsoportok 4-4 napon szakmai és szakmódszertani előadásokat végeztek el. A továbbképzés anyagát, témáját a szakigényeknek megfelelően a szakcsoportvezetők a szaktanácsadókkal közösen állították össze. A vitaindító előadásokat és referátumokat az egy-egyből meghívott előadók tartották. Az itt szerzett tapasztalatokkal kristályosították ki azt az igényt, hogy a következő évek továbbképzését egy nagyobb távlatra, előre meghatározott céllal, meghatározott szervezeti keretek között szervezzük meg.

Célul tűztük ki olyan témakörök, témák, ismeretek feldolgozását, amelyek az illető tudományág újabb eredményeit érintik, vagy amelyek problematikusak szakmai, illetve módszertani szempontból. Szervezeti keretül egyes szakcsoportokban az előadásorozatot,

másokban a szemináriumi formát, illetve a gyakorlattal egybekötött szemináriumi formát terveztük. Tervként felmerült a postgraduális képzés lehetőségének kiépítése is.

Ez a tervezés konkrétan megtörtént, mivel a témát, mind a formát tekintve. Így az 1971/72-es tanév továbbképzése már egy nagyobb lélegzetű, hosszabb távú, 3 évre szóló továbbképzés első lépéseként indult meg. Az irányítás a szakcsoportvezetők és a szaktanácsadók együttes feladata lett. Így a szakcsoportok továbbképzése kapcsolódott a szaktanácsadók által képviselt egyetemek tanszékeihez, oly mértékben, hogy a továbbképzéseket általában a tanszékek oktatói vezették.

A matematikusok évi 6 alkalommal, összesen 24 órában szemináriumi keretben tartották továbbképzésüket. A szemináriumokat a szaktanácsadó vezette, az egyes témák előadója az intézet egy-egy tanára volt. Ily módon dolgozták fel a Halmazok, és az Egyváltozós valós függvények c. témaköröket.

A kémia és a biológia szakcsoporthoz évi 5 alkalommal, összesen 20-20 órában előadás formájában tekintették át a tudományág egy-egy nagyobb fejezetét. Az előadássorozat az ELTE, illetve a SOTE meghívott előadói vezették. A következő témák kerültek feldolgozásra:

a./ Az atom szerkezete, elméletek a kémiai kötések kialakulásáról.

b./ Hallás- és egyensúlyozási szervek anatómiája és élettana.

Növényi anyagcserefolyamatok. Biológiai gyakorlatok.

A fizikus szakcsoport részére pedig beindítottak az ELTE Általános Fizika Tanszékéhez kapcsolódó 3 éves postgraduális képzést évi 40, összesen 120 órában. Az első év témaköre a mechanika volt.

Mindezek mellett az egyes szakcsoportok tagjai résztvettek az országos szintű szakmai tanácskozásokon is. A fizikusok Békéscsabán és Kaposváron az Eötvös Társulat fizikatanári ankétján, a matematikusok Debrecenben a Bolyai Társulat vándorgyűlésén vettek részt.

Az ily módon megszervezett formákban és céllal folytattuk az

1972/73-as tanévben a szakmai továbbképzést. Ebben a tanévben szakonkénti csoportosításban a következő témákat dolgoztuk, illetve dolgozzuk fel:

Matematika: Lineáris ponthalmazok Jordan és Lebesgues-mértéke, integrálfogalmak

Fizika: Hőtan és elektromosság

Kémia: Az anyag szerkezete, a kémiai kötések atomfizikai értelmezése

Biológia: A szöveti kötésekben levő sejtek osztódására vonatkozó újabb kutatási eredmények

Ebben az évben egy régóta emlegetett, de meg nem oldott igény, az idegen nyelvi és a magyar nyelvi továbbképzést is megszerveztük és beindítottuk. Az idegen nyelvi továbbképzés célja az Intézet számára kurrens idegen nyelvek közül legalább egynek elsajátítása középfokon.

A magyar nyelvi továbbképzés célja, hogy a szekció tanárai felelevenítsék és megfelelően kiegészítsék nyelvtani ismereteiket, és ezzel hatékonyabban járulhassanak hozzá a szakórákon a hallgatók magyar nyelvi és szaktárgyi képzéséhez.

Ernek érdekében ugyancsak az oktatás I. szakaszában 13 fő részére 200 órás intenzív nyelv tanfolyamot szerveztünk, amelyet az oktatás II. szakaszában heti 3 órában folytatunk. A magyar nyelvi továbbképzést 5 alkalommal a magyar nyelvi szekció közreműködésével szerveztük és tartottuk meg.

Az elmúlt három év során a szekció tanárai közül kilencen vettek részt 1-4 hétig terjedő időszakban tanulmányúton, illetve tanácskozásokon a társintézetekben. Tapasztalataikról be is számoltak a szekció értekezletein.

Hasznos tapasztalatokat szereztek: a szaktárgyak oktatásával, a külföldre kiküldendő tesztek elkészítésével, az előadórendszer bevezetésével, az oktatás egyes fázisaihoz használható programok elkészítésével, stb. kapcsolatosan.

A továbbképzések, a tapasztalatcserek, tudományos egyesületek ankétjain való részvételek jó hatásának eredményeképpen

az elmúlt három évben a meghirdetett intézeti pályázatokra 14 pályamunka érkezett be.

Az elmúlt tanévben elkészült káderutánpótlási terv rögzíti, illetve kitűzi azokat a feladatokat, amelyek az Intézet munkájának irányvonalát megszabják az 1972-77-ig terjedő tervidőszakra. Ennek részét képezi a TT szekció tanárai által elkészített káderképzési tervek is. Ezt figyelembevéve indult meg az említett módon az 1972/73-as tanévben a szervezett és egyéni továbbképzés. Az alábbi statisztikai kimutatás minőségileg és mennyiségileg összegezi a továbbképzéssel kapcsolatos vállalásokat a tervidőszakban.

<u>Szakmai továbbképzés</u>		<u>Nyelvi továbbképzés</u>	
a./ Szervezett házi továbbképzés	28 fő	Idegen nyelvet /nyelveket/ tanul	28 fő
ebből partgradualis képzés	7 fő	Ebből vizsgát tesz	22 fő
b./ <u>Tudományos kutató munka</u>		<u>Ideológiai továbbképzés</u>	
módszertani kutatás	8 fő	a./ Marx-len, Esti Egyetem	7 fő
nevelési -ideológiai kutatás	3 fő	b./ Politikai - világnézeti előadássorozat /házi szervezés/	19 fő
c./ A szaktárgy valamely területének tanulmányozása	15 fő	c./ "Fejlődő országok" c. tanfolyamot elvégezte	5 fő
d./ Egyetemi doktori fokozat	2 fő		
e./ Kiegészítő szak	3 fő		
f./ Az oktatási anyagok kidolgozásában való részvétel	24 fő		
g./ Szemléltetési eljárások kidolgozásában való részvétel	5 fő		
h./ új módszerek kikísérletezése	3 fő		
g./ Egyéb	3 fő		

A statisztikai adatok alapján értékelve a vállalásokat megnyugtatólag pozitív képet kapunk. Szembetűnő, hogy mindhárom -

ideológiai, szakmai, nyelvi-terület, művelésében mindenki részt vesz, valamilyen formában, jelezve, hogy mindhárom terület Intézetünkben egyenlően nagy fontosságú.

A szakmai továbbképzést értékelve kitűnik, hogy a tanárok a szekció eddig tartott házi szervezésű továbbképzési formáit változatlanul igénylik. Örvendetes tény, hogy e mellett még sokan a szaktárgy valamely területének tanulmányozását, vagy az oktatási anyag kidolgozásában való részvételt is célul tűzték ki. Igen meglepő, hogy a szekció minden tanára kíván idegen nyelvet tanulni, és a háromnegyed része a Középfokú nyelvvizsgák letételére is vállalkozik. Hasonlóan sokrétű a helyzet az ideológiai továbbképzéssel kapcsolatban is.

A káderképzési tervek áttekintése alapján felvetődik annak a gondolata, hogy a szakmai továbbképzés módja, formája a jövőben ismét meg fog változni. A külső előadók mellett egyre nagyobb jelentőségűek lesznek a szaktanárok által tartott előadások és beszámolók azon kutatási területről, amellyel foglalkoznak. Ugyanigy várható, hogy a jövőben a szervezett csoportos továbbképzések mellett egyre jobban kibontakozik az egyéni, az önképzési forma. Az önképzés fontossága vitathatatlanul nagy, hiszen ebben a formában az egyén aktív részvétele válik dominánssá. Valamely oktatási anyag kidolgozása például olyan mérvű önképzést, tanulást igényel, amelyet csak az intenzív és vizsgakötelezettséggel járó szervezett képzés nyújthat.

Mindez a jövőben új gondot jelent a szekció számára. Ugyanis az egyéni továbbképzés és kutatómunka irányításának és ellenőrzésének lehetőségeit kell ezután megkeresnünk. E feladatok elvégzése szakcsoportonként hozzáértő konzulensek, tanácsadók munkáját kívánja meg.

Természetesen a jövőben is a továbbképzést szolgálják az eddig alkalmazott és bevált bemutató órák, tapasztalatcserék a társintézetekben, a tudományos egyesületek ankétjain, pályázatokon való részvétellel, publikációk.

A szekció tanárainak továbbképzése, a káderképzési tervek sikeres teljesítése az egyének aktív célratörő munkájának függvénye. A tervek maradéktalan teljesítése nagy mértékben hozzájárul majd ahhoz, hogy Intézetünk elfoglalhassa a rangjának megfelelő helyét a felsőoktatási intézmények sorában.